

สรุปการประชุม

การจัดทำดัชนีชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพระดับชาติ

(National Health Consumer Protection Indicators, NHCPI)

10 พฤษภาคม 2553 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุม 210 อาคารนวัตกรรมทางเภสัชศาสตร์

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัดโดย แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) จุฬาฯ

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. อาจารย์ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
2. นางรัศมี วิศทเวทย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
3. รศ. กรรณิการ์ อิศวตรเดชา	ผู้ทรงคุณวุฒิ
4. นายนิติธร ธนัญญา	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
5. นางสาวกชนุช แสงแกลง	มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
6. นายจิรัชัย มูลทองโร่ย	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
7. นางสาวจาวี ยั้งยืน	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
8. ภก. ชาญชัย เอื้อชัยกุล	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
9. ภญ. สุขศรี ชั่งบริบูรณ์ไพศาล	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
10. นางสาวมยุรี สาซุม	สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
11. นางสาวจันทร์จีฟ้า โพธิ์ขาว	สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
12. นางสาวสุภาพร อรุณรักษ์สมบัติ	สำนักงานสถิติแห่งชาติ
13. รศ.ดร. วิทยา กุลสมบุรณ์	แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ
14. ผศ.ดร. วรธนา ศรีวิริยานุภาพ	แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ
15. ดร.อุษาวดี มาลีวงศ์	แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ
16. นางสาวภคมน เหลืองแสงทอง	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
17. นางสาวศุภกานต์ แน่นอุดร	แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ
18. นางสาวมาลี ชุ่มชื่น	แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

ความเป็นมาของการจัดทำดัชนีชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคระดับชาติ (National Health Consumer Protection Indicators, NHCPI)

ระบบการคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาเป็นลำดับ โดยการผลักดันหลักจากองค์การภาคประชาชนและภาคนักวิชาการ อย่างไรก็ตาม ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับที่ยังต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และยังมีสถานการณ์แวดล้อมระบบคุ้มครองผู้บริโภคอีกหลายส่วนที่มีความเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อระบบคุ้มครองผู้บริโภค เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ในการพัฒนาระบบการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศนั้น จึงต้องมีการกำหนดมาตรการหรือกลวิธีในการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยการสร้างดัชนีชี้วัด (Key Performance Indicator, KPI) เข้ามาช่วยให้การบังคับและการควบคุมเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงข้อมูลในเชิงปริมาณและคุณภาพ อันเกิดจากค่าที่วัดผลจากการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง เพื่อแสดงผลสำเร็จของการวัดตามวัตถุประสงค์ สัมพันธ์กับภารกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ซึ่งในปัจจุบันพบว่าในการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศไทย ยังไม่มีการกำหนดดัชนีชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพในระดับชาติขึ้น จึงขาดการประเมินความสำเร็จและผลกระทบ (Impact) ของการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่ต้องใช้ในการประเมินสถานการณ์ของการคุ้มครองผู้บริโภค และใช้ในการวางแผนพัฒนางานคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศ

แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เล็งเห็นความสำคัญของการมีดัชนีชี้วัดในระดับชาติ จึงได้จัดทำโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพระดับชาติ (National Health Consumer Protection Indicators, NHCPI) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาดัชนีชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพที่จะใช้ในการประเมินสถานการณ์การคุ้มครองผู้บริโภค และใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพในระดับชาติต่อไป และได้เรียนเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาดัชนีชี้วัดต่อไป

ข้อสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพของประเทศไทย ประกอบด้วย

1. แนวทางการคุ้มครองผู้บริโภค ของสหประชาชาติ (United Nation Guideline for Consumer Protection) โดยมีรายละเอียดตามเอกสารการประชุม
2. ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2552 หมวด 8 การคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีรายละเอียดตามเอกสารการประชุม
3. สถานภาพองค์กรผู้บริโภค โดยมีรายละเอียดตามเอกสารการประชุม

4. ตัวอย่างการพัฒนาดัชนีชี้วัดสุขภาพแห่งชาติ (National Health Indicators)

สรุปผลการระดมความคิดเห็นในการจัดทำดัชนีชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพระดับชาติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ มีข้อเสนอแนะดังนี้

- ควรมีการกำหนดประเด็นของการพัฒนาตัวชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภค ว่าจะต้องประกอบด้วยประเด็นหลักอะไรบ้าง และในแต่ละประเด็นหลักจะมีเป้าหมายอย่างไร
- จากการประชุมร่วมกันแล้วเห็นว่าตัวชี้วัดด้านการคุ้มครองผู้บริโภคที่สำคัญ สำนักงานสถิติยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินการสำรวจ

มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค

- ควรใช้ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพ เป็นจุดตั้งต้นทำตัวชี้วัด (ซึ่งมีการดำเนินการจากภาคส่วนต่างๆไปแล้วระดับหนึ่ง)
- ควรให้ความสำคัญกับความเข้มแข็งของผู้บริโภค และองค์กรผู้บริโภค โดยเก็บข้อมูลเป็นระยะ เพื่อจะสามารถวัดการเปลี่ยนแปลง และสามารถสะท้อนการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

- ควรมีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการสร้างดัชนีชี้วัด และกำหนดกรอบการพัฒนาให้ชัดเจนก่อน และวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวชี้วัดควรเป็นการวัดสถานะการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อการพัฒนาการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพของประเทศไทย
- ควรพิจารณาการเชื่อมโยงแต่ละกลุ่มชี้วัดหลัก

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

- ตัวชี้วัดควรแสดงสถานะในเชิงคุณภาพ การลดลง/เพิ่มขึ้น วางแผนกลไกพัฒนา และผลลัพธ์ที่ควรไปถึง

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

- ตัวชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพระดับชาติ ควรวัดทั้งในส่วน Input Process และ Outcome
- พิจารณาจุดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

- ประเมินผลกระทบ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

- ควรเน้นหนักตัวชี้วัดที่สะท้อนความเข้มแข็งของภาคประชาชน
- ตัวชี้วัดต้องมีความชัดเจน วัดได้ มีช่วงเวลา และไม่นามธรรม
- ควรมีตัวชี้วัดที่สะท้อนการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ด้วย
- ได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การบริโภคที่ยั่งยืน โดยสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ของสภาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ดังนั้นควรนำมาพิจารณาร่วมด้วย

(ร่าง) กรอบกลุ่มชี้วัดหลักในการพัฒนาดัชนีชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพระดับชาติ

คณะผู้วิจัย จากแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) ได้นำเสนอ(ร่าง) กรอบกลุ่มชี้วัดหลักในการพัฒนาดัชนีชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพระดับชาติที่เทียบเคียงจากการพัฒนาดัชนีชี้วัดสุขภาพแห่งชาติ ให้ที่ประชุมรับทราบ ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะและข้อแก้ไขในหลายประเด็น และให้คณะผู้วิจัยให้คำจำกัดความของกลุ่มชี้วัดหลักให้ชัดเจน คณะผู้วิจัยรับข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปปรับปรุงกรอบการพัฒนาดัชนีชี้วัดต่อไป

การดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

แผนงาน คคส. จะร่างกรอบการพัฒนาดัชนีชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพระดับชาติ และกำหนดเป้าหมายของกลุ่มชี้วัดหลักส่งให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อไป

สิ้นสุดการประชุมเวลา 12.15 น.

(นางสาวศุภกานต์ แน่นอุดร)

ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางอุษาวดี มาลีวงศ์)

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(ร่าง) กรอบกลุ่มชี้วัดหลักในการพัฒนาดัชนีชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพระดับชาติ

สถานะผู้บริโภค			
สิทธิผู้บริโภค (สิทธิองค์กรผู้บริโภค สิทธิชุมชน)	ศักยภาพผู้บริโภค ศักยภาพองค์กรผู้บริโภค (ช่องทาง/การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค)	ผลกระทบจากการบริโภค	พฤติกรรมกรรมการบริโภค (คุณภาพการบริโภค) จิตสำนึกในการคุ้มครองบริโภค
ปัจจัยบ่งชี้การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ			
นโยบาย กฎหมายด้านการคุ้มครอง ผู้บริโภค องค์กร (เพิ่มหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ)	มาตรฐานการผลิตสินค้าและบริการ (ต้องไม่มีสินค้าและบริการอันตรายที่ ขาย:รัฐ/ปชช ร่วมดู)	มาตรฐาน(คุณภาพ)สินค้าและบริการ	การตลาดและการส่งเสริมการขาย การ โฆษณา (ควรเปลี่ยนเป็นข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ ผู้บริโภคได้รับ ซึ่งควรมีทั้งข้อมูลเชิง บวกหรือเชิงลบที่ถึงผู้บริโภค การบริโภคศึกษา)
การส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน (อาหารทำลายสุขภาพ) (แผนอาหารทำอยู่: ความมั่นคงทาง อาหาร)	ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ	สื่อสารมวลชนกับการคุ้มครองผู้บริโภค และการโฆษณา	(การสร้างทางเลือกของผู้บริโภค)

กลไกการคุ้มครองผู้บริโภค			
การเฝ้าระวังและจัดการอันตรายของ สินค้าและบริการ	การร้องเรียน และการชดเชย/เยียวยา ความเสียหาย	ข้อมูลข่าวสารและการเผยแพร่และ โปรแกรมการศึกษาการคุ้มครอง ผู้บริโภค	มาตรการบังคับใช้กฎหมาย
(ความตระหนักของรัฐในการสร้างการ มีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการกำหนด นโยบายคุ้มครองผู้บริโภค)	(การประเมินผลกระทบ HIA) (การประเมินความเสี่ยง)		

* หมายเหตุ ข้อความในวงเล็บเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากที่ประชุม